

A9-0179/2022

17.6.2022

REPORT

a Bizottság Koszovóról szóló, 2021. évi jelentéséről
(2021/2246(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó : Viola Von Cramon-Taubadel

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	21
AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA	22

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Bizottság Koszovóról szóló, 2021. évi jelentéséről (2021/2246(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodásra, amely 2016. április 1-jén lépett hatályba¹,
- tekintettel az Európai Unió és Koszovó közötti, Koszovó uniós programokban való részvételére vonatkozó általános alapelvekről szóló, 2017. augusztus 1-jén hatályba lépett keretmegállapodásra²,
- tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-án, Szalonikiben tartott ülésének elnökségi következtetéseire,
- tekintettel a 2018. május 17-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott szófiai nyilatkozatra,
- tekintettel a 2020. május 6-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott zágrábi nyilatkozatra,
- tekintettel a 2021. október 6-án megrendezett EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott brdói nyilatkozatra,
- tekintettel a 2014. augusztus 28-én elindított berlini folyamatra és a berlini folyamat keretében 2021. július 5-én tartott nyolcadik csúcstalálkozóra,
- tekintettel a 2020. november 10-i szófiai csúcstalálkozóra, a nyugat-balkáni vezetők közös regionális piacról szóló, 2020. november 9-i nyilatkozatára és a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrendről szóló, 2020. november 10-i szófiai nyilatkozatra,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999. június 10-i 1244. sz. határozatára, a Nemzetközi Bíróság (NB) Koszovó függetlensége egyoldalú kinyilvánításának a nemzetközi joggal való összhangjáról szóló, 2010. július 22-i tanácsadó véleményére és az ENSZ Közgyűlésének 2010. szeptember 9-i 64/298. számú határozatára, amely elismerte az NB véleményének tartalmát, és üdvözölte az Unió készségét a Szerbia és Koszovó közötti párbeszéd elősegítésére,
- tekintettel a Szerbia és Koszovó kormánya közötti kapcsolatok normalizálására vonatkozó alapelvekről szóló, 2013. április 19-i első megállapodásra, a 2015. augusztus 25-i megállapodásokra és az Unió közreműködésével zajló, a kapcsolatok normalizálására irányuló párbeszédre,

---

¹ HL L 71., 2016.3.16., 3. o.

² HL L 195., 2017.7.27., 3. o.

- tekintettel az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX KOSZOVÓ) szóló 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2021. június 3-i (KKBP) 2021/904 tanácsi határozatra³, amely a misszió megbízatását 2023. június 14-ig meghosszabbította,
- tekintettel „A csatlakozási folyamat előmozdítása – Hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),
- tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0641), valamint a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrend végrehajtásával kapcsolatos iránymutatásokról szóló 2020. október 6-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0223),
- tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁴,
- tekintettel a „2021. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2021. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2021)0644) és az azt kísérő, „2021. évi jelentés Koszovóról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2021)0292),
- tekintettel a 2021–2023 közötti koszovói gazdasági reformprogram 2021. április 22-i bizottsági értékelésére (SWD(2021)0093), valamint az EU és a Nyugat-Balkán és Törökország közötti gazdasági és pénzügyi párbeszédéről szóló, a Tanács által 2021. július 12-én elfogadott közös következtetésekre,
- tekintettel Covid19 leküzdése és a világjárványt követő helyreállítás során a Nyugat-Balkánnak nyújtott támogatásról szóló, 2020. április 29-i bizottsági közleményre (COM(2020)0315),
- tekintettel a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK rendelet módosításáról (Koszovó) szóló európai parlamenti és tanács rendeletre irányuló bizottsági javaslatra (COM(2016)0277), valamint a bizottsági javaslattal kapcsolatban elfogadott 2019. március 28-i álláspontjára⁵,
- tekintettel az Európai Unió választási megfigyelő missziójának a Koszovóban 2021-ben megtartott helyhatósági választásokról szóló zárójelentésére,
- tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Tanács 2021. december 7-i, Brüsszelben tartott negyedik ülésére,
- tekintettel a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, 2021. december 14-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az Európai Számvevőszék 2022. január 10-i, „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szüntek meg

³ HL L 197., 2021.6.4., 114. o.

⁴ HL L 330., 2021.9.20., 1. o.

⁵ HL C 108., 2021.3.26., 877. o.

egyes alapvető problémák” című különjelentésére,

- tekintettel a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez / az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a 2020. évi csúcstalálkozót követően tett 2020. június 19-i ajánlására⁶,
  - tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság 2021. november 4–5-én és 2022. március 9–10-én tartott hetedik és nyolcadik ülésén elfogadott nyilatkozatra és ajánlásokra,
  - tekintettel az Európai Parlament és a nyugat-balkáni parlamentek elnökeinek az Európai Parlament elnöke által a nyugat-balkáni parlamentek vezetésével közösen kezdeményezett 2021. június 28-i második csúcstalálkozásán megfogalmazott közös nyilatkozatra,
  - tekintettel az országról szóló korábbi állásfoglalásaira,
  - tekintettel a Bizottság Koszovóról szóló, 2019–2020. évi jelentéseiről szóló, 2021. március 25-i állásfoglalására⁷,
  - tekintettel a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén a Nyugat-Balkánon folytatott együttműködésről szóló, 2021. december 15-i állásfoglalására⁸,
  - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0179/2022),
- A. mivel minden bővítési országot saját érdemei alapján ítélnék meg, és mivel a szükséges reformok végrehajtása határozza meg a csatlakozás menetrendjét és előrehaladását;
- B. mivel Koszovót öt tagállam nem ismerte el független államként;
- C. mivel az EU a demokrácia és a jogállamiság alapvető értékeire épül; mivel az e területeken fennmaradó kihívások leküzdéséhez mélyreható és átfogó reformokra van szükség;
- D. mivel a Szerbia és Koszovó közötti, jogilag kötelező erejű, átfogó normalizációs megállapodás alapvetően fontos ahhoz, hogy mindkét ország tovább tudjon haladni az uniós integráció felé; mivel egy ilyen megállapodás nagymértékben hozzájárulna a régió általános stabilitásának javításához;
- E. mivel a vízumliberalizáció Koszovóra nem terjed ki, jóllehet 2018 óta valamennyi értékelési kritérium teljesült;
- F. mivel Koszovó jelentős eredményeket ért el a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén;

---

⁶ HL C 362., 2021.9.8., 129. o.

⁷ HL C 494., 2021.12.8., 149. o.

⁸ Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0506.

- G. mivel az Európai Unió Koszovó legnagyobb kereskedelmi partnere, 2020-ban a teljes kivitel 33%-át és a teljes behozatal 50%-át adta;
- H. mivel az EU továbbra is Koszovó fő stratégiai partnere, és támogatja Koszovó európai integráció iránti elkötelezettségét, különösen az IPA III, a Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv és a makroszintű pénzügyi támogatás révén;
- I. mivel az Unió nyújtja a legnagyobb pénzügyi támogatást Koszovónak, és mivel Koszovó az IPA keretében előcsatlakozási támogatásban részesül, amelynek teljes összege 1,21 milliárd EUR volt a 2007–2020 közötti időszakra;
- J. mivel a Bizottság az IPA II keretében 70 millió eurós csomagot fogadott el, amely segít finanszírozni a nyugat-balkáni országoknak az uniós tagállamok által beszerzett Covid19-oltóanyagokhoz való hozzáférését;
- K. mivel az IPA III keretében nyújtott támogatás szigorú feltételrendszeren alapul, és a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság terén tapasztalt visszalépés esetén a támogatás modulációját és felfüggesztését irányozza elő;

A bővítés melletti elkötelezettség

1. üdvözlí Koszovónak az EU-val kapcsolatos reformok előmozdítása melletti folyamatos elkötelezettségét, a politikai pártok közötti elsöprö konszenzust, valamint azt, hogy a közvélemény döntö többsége támogatja az európai integrációt és az európai identitást; tudomásul veszi, hogy az általános választásokat követően a kormány erős többségre tett szert a koszovói parlamentben, és felszólítja a kormányt, hogy használja ki stabil többségét a szükséges reformok sürgös előmozdítására;
2. felhívja az uniós tagállamokat, hogy helyezték elöterbe a bővítést, a feltételek teljesítése esetén biztosítsák a beígért előnyöket, és javítsák az információcserét az uniós polgárokkal a bővítéssel kapcsolatban;
3. üdvözlí a kormány fokozott politikai stabilitását és határozott elkötelezettségét aziránt, hogy tovább haladjon az európai úton, amit a II. európai reformprogram cselekvési tervének és a 2022–2026 közötti időszakra szóló stabilizációs és társulási megállapodás végrehajtására vonatkozó nemzeti program elfogadásával is bizonyított; hangsúlyozza a közigazgatási kapacitások megerősítésének szükségességét, valamint azt, hogy azok hatékony végrehajtása érdekében koherens koordinációs struktúra létrehozására van szükség a koszovói intézményeken belül;
4. üdvözlí a 2021. február 14-i előrehozott parlamenti választások, valamint a 2021. október 17-i és november 14-i helyhatósági választások békés és fegyelmezett lefolyását; sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy a koszovói szerb településeken alacsony a nők képviselete és korlátozott a politikai verseny, valamint a választás és a véleménynyilvánítás szabadsága, amint az az uniós választási megfigyelö missziók jelentéseiben is szerepel;
5. üdvözlí, hogy a koszovói országgyűlés 2021. április 13-án jóváhagyta a választási reformokkal foglalkozó ad hoc bizottság létrehozását; felhívja Koszovót, hogy sürgösen kezelje a választási folyamat régóta fennálló hiányosságait, különösen a

kampányszabályok, a külföldön élő állampolgárok szavazása és a választói jegyzékek pontossága tekintetében; sajnálja, hogy a korábbi uniós választási megfigyelő missziók által 2013 óta kiadott ajánlások közül sok továbbra sem valósult meg, és hangsúlyozza, hogy e régóta esedékes reformokhoz határozott politikai elkötelezettségre és a politikai pártok és a civil társadalom érdemi bevonására van szükség;

6. mélységesen sajnálja, hogy a Tanács nem biztosította a vízummentességi rendszert Koszovó számára; hangsúlyozza teljes szolidaritását és együttérzését az ország polgáraival; megismétli a Tanácsban a tagállamokhoz intézett azon felhívását, hogy tegyen sürgősen előrelépéseket a Koszovó állampolgárai számára létrehozandó vízummentességi rendszer elfogadásában, mivel Koszovó továbbra is az egyetlen olyan ország a Nyugat-Balkánon, amely nem rendelkezik vízumliberalizációs rendszerrel, annak ellenére, hogy 2018 óta valamennyi kritériumot teljesíti;
7. hangsúlyozza, hogy a vízumliberalizáció hiánya akadályozza az uniós programok végrehajtását és közvetlenül érinti a koszovói polgárokat, miközben felbátorítja a bűnözői hálózatokat; megjegyzi, hogy a további késedelem aláássa az EU mint megbízható partner és komoly geopolitikai szereplő hitelességét és hírnevét, és így hatással lehet a Koszovó és Szerbia közötti párbeszédre is; hangsúlyozza, hogy a vízumliberalizáció az utazás, a kulturális és oktatási csereprogramok, valamint az üzleti kapcsolatok megkönnyítése révén közelebb hozhatja Koszovót az EU-hoz;
8. teljes mértékben támogatja Koszovó azon szándékát, hogy az Európa Tanács tagja legyen, és felszólítja az összes uniós tagállamot, hogy támogassák kérelmét, valamint Koszovó más nemzetközi szervezetekhez való csatlakozási kérelmét;
9. tudomásul veszi Koszovó azon szándékát is, hogy 2022-ben tagjelölti státusz elérése céljából felvételét kérje az Európai Unióba, hangsúlyozza azonban, hogy nincs gyorsított eljárás semelyik tagjelölt vagy potenciális tagjelölt ország számára, és hogy minden olyan országot, amely tagállammá kíván válni, saját érdemei alapján kell megítélni a kritériumrendszer és a közös európai értékek teljesítése, végrehajtása és tiszteletben tartása tekintetében;
10. hangsúlyozza, hogy a Szerbiával való kapcsolatok egymás kölcsönös elismerésén alapuló normalizálása a szükséges előfeltétele annak, hogy mindkét ország tovább haladhasson az európai úton; elismeri, hogy Koszovó teljes mértékben elkötelezett amellett, hogy előrelépést érjen el a Szerbiával folytatott tárgyalások során a lezáratlan kérdések kölcsönösen előnyös megoldása érdekében, és arra ösztönzi a koszovói hatóságokat, hogy ismét a Pristina és Belgrád közötti párbeszéd folyamatának előmozdítására és megvalósítására összpontosítsák erőfeszítéseiket, és ne okozzanak újabb csalódást polgáraiknak azzal, hogy idő előtt kérvényezik az uniós tagságot;
11. hangsúlyozza, hogy Koszovó függetlensége visszafordíthatatlan; üdvözli, hogy Izrael 2020. szeptember 4-én elismerte Koszovót; sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy öt uniós tagállam még nem ismerte el Koszovót, és ismételten felszólítja őket, hogy ezt haladéktalanul tegyék meg, és erősítsék meg Koszovó uniós perspektíváját; megjegyzi, hogy az EU Koszovó legjelentősebb adományozója, kereskedelmi partnere és befektetője;
12. megjegyzi, hogy Ukrajna orosz megszállása rendkívüli aggodalomra ad okot a Nyugat-

Balkán, különösen a koszovói polgárok számára; üdvözli a koszovói országgyűlés azon határozatának elfogadását, amely határozottan elítéli az Oroszországi Föderáció katonai agresszióját és invázióját Ukrajnában, és elismerését fejezi ki Koszovónak azért, hogy az Unióval gyors összhangban szankciókat fogadott el Oroszországgal szemben, és hogy kifejezte Ukrajnával való határozott szolidaritását, ami Koszovót nagyon megbízható, az európai és a transzatlanti szövetséghez szorosan kötődő partnerként jeleníti meg; üdvözli, hogy Koszovó készen áll az ukrán menekültek befogadására és az őket támogató intézkedések elfogadására, beleértve a „Journalists in Residence” program végrehajtását, amely lehetővé teszi ukrán újságírók számára, hogy Koszovóban éljenek és dolgozzanak; megkönnyebbüléssel veszi tudomásul, hogy a közelmúltban nem érkezett jelentés Koszovó biztonságát és területi integritását illető komoly fenyegetésekről; hangsúlyozza, hogy az észak sikeres integrációja és a koszovói szerbek mindennapi életének javítására irányuló további erőfeszítések jelentősen hozzájárulhatnak az ország általános stabilitásához és biztonságához;

Demokrácia és jogállamiság

13. üdvözli a korrupció leküzdésére irányuló erőfeszítések fokozását, többek között a jogállamisági stratégia és a 2021–2026 közötti időszakra vonatkozó cselekvési terv elfogadása révén, és hangsúlyozza, hogy a végrehajtás kulcsfontosságú; elismerését fejezi ki Koszovónak amiatt, hogy 2021-re 17 helyet lépett előre a Transparency International korrupcióérzékelési indexében; ösztönzi Koszovót, hogy folytassa eredményei javítását a magas szinten elkövetett korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén, és hogy teljes körűen vizsgálja ki a politikai hatalommal való minden lehetséges összefonódást; felhívja a koszovói hatóságokat, hogy folytassák a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyek kivizsgálásának és büntetőeljárás alá vonásának megerősítését, beleértve az emberkereskedelem és a kábítószer-kereskedelem eseteit is, és hogy aktívabban vegyenek részt a pénzmosás elleni küzdelemben;
14. üdvözli Koszovónak a terrorizmus és az erőszakos szélsőségesség leküzdése érdekében tett, valamint a külföldi harcosok hazatelepítésére és integrálására irányuló erőfeszítéseit; ösztönzi Koszovót, hogy fogadjon el új stratégiát az erőszakos szélsőségesség és a terrorizmushoz vezető radikalizálódás megelőzésére, szem előtt tartva, hogy az előző stratégia végrehajtása során hiányzott az intézményi koordináció és a pénzügyi eszközök; felszólít arra, hogy folytassanak aktív regionális együttműködést a potenciális terrorista tevékenységek elleni küzdelemben és a terrorizmus finanszírozására szánt pénzmozgások megszakításában, továbbá nagyobb fokú koordinációt és információcserét szorgalmaz a Koszovói Köztársaság és az EU vonatkozó biztonsági szolgálatai és ügynökségei között;
15. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az igazságszolgáltatás továbbra sem hatékony, és kiszolgáltatott a politikai beavatkozással szemben; üdvözli e tekintetben az ügyészi rendszer reformjára irányuló javaslatokat, és hangsúlyozza, hogy végrehajtásuk során teljes mértékben figyelembe kell venni a Velencei Bizottság véleményét; hangsúlyozza, hogy rendkívül fontos az igazságszolgáltatás politikai függetlensége és integritása sérthetlenségének biztosítása, valamint a koszovói igazságszolgáltatási rendszer elszámoltathatóságának és átláthatóságának javítása;
16. ösztönzi Koszovót, hogy fokozza a bűnüldöző szervek kapacitásának növelésére, a

vagyonnyilatkozatok végrehajtására és a bűncselekményből származó vagyon elkobzására irányuló erőfeszítéseit; ezzel összefüggésben tudomásul veszi a polgári vagyonelkobzással foglalkozó új ügynökségre irányuló javaslatot, és megismétli, hogy a jogszabály elfogadása előtt teljes mértékben figyelembe kell venni a Velencei Bizottság véleményét;

17. tudomásul veszi a kormánynak a bírák és ügyészek átvilágítására vonatkozó terveit, és hangsúlyozza a Velencei Bizottság véleményének fontosságát; hangsúlyozza, hogy az ellenőrzést végső eszközként kell alkalmazni, és kitart amellett, hogy az EU-nak és az USA-nak az igazságszolgáltatási rendszer esetleges megbénulásával kapcsolatos fenntartásait figyelembe kell venni; határozottan ösztönzi a koszovói hatóságokat, hogy teljes mértékben használják ki a már meglévő mechanizmusokat és eszközöket az ország igazságszolgáltatási rendszere függetlenségének, szakmaiságának, hatékonyságának és integritásának azonnali javítása érdekében; üdvözli a koszovói hatóságoknak az Unióval e tekintetben fennálló együttműködését;
18. sajnálja, hogy a Koszovói Ügyészi Tanács – annak ellenére, hogy az EU ismételten felszólított a főügyész tisztességes, átlátható és érdemeken alapuló kiválasztásának biztosítására – ezen elvek figyelmen kívül hagyásával zárta le a kiválasztási eljárást;
19. üdvözli a Koszovó közszolgálatának és közigazgatásának politikamentessé és professzionálissá válására irányuló erőfeszítéseket, és felhívja Koszovót, hogy fokozatosan és arányosan fokozza a közigazgatás és az államháztartás reformját; ismételten hangsúlyozza a szilárd, politikamentes és polgárközpontú közigazgatás fontosságát, amelyet egy versenyképes, érdemeken alapuló, átlátható és tisztességes eljárás keretében hoznak létre; üdvözli az EU által támogatott Nemzeti Központi Bűnügyi Nyilvántartási Nyilvántartás létrehozása terén elért eredményeket, és felszólítja Koszovót, hogy foglalkozzon a fennmaradó kihívásokkal;
20. üdvözli, hogy a koszovói országgyűlés elfogadta a politikai pártok finanszírozásáról és a vagyonnyilatkozatról szóló, régóta esedékes törvényeket, és felszólít ezek szigorú végrehajtására; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Srpska Lista képviselői folyamatosan bojkottálják a koszovói országgyűlés elnökségét, és hogy a képviselők nagy számban maradnak távol az országgyűlés üléseiről, ami egyes napirendi pontok blokkolásához vezet; üdvözli az országgyűlés új rendeletének első olvasatbeli elfogadását, amely pénzügyi szankciókat vezet be a távolmaradásukat nem igazoló képviselőkkel szemben, és felszólít annak mielőbbi végleges elfogadására és végrehajtására;
21. elismerését fejezi ki Koszovó élénk és konstruktív civil társadalmának munkájáért és elkötelezettségéért; ösztönzi a kormányt, hogy alakítson ki kölcsönös bizalmon és együttműködésen alapuló munkakapcsolatokat a civil társadalom szereplőivel – tiszteletben tartva függetlenségüket –, és biztosítsa érdemi részvételüket a vonatkozó reformprojektekben, elsősorban a fő jogszabályok vonatkozásában;
22. sürgeti a kormányt, hogy megfelelően orvosolja az aggályokat, és hajtsa végre az Alkotmánybíróság 2016. évi határozatát, amely földparcellákat biztosít a dečani kolostor számára; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a hatóságok továbbra sem hajtották végre ezt a bírósági határozatot, ami alássa a kormánynak a jogállamiság érvényesítése és a független igazságszolgáltatás tiszteletben tartása melletti elkötelezettségét, továbbá

csorbítja az ország nemzetközi hírnevét; hangsúlyozza, hogy fontos az Alkotmánybíróság valamennyi határozatának végrehajtása; felszólítja kormányt, hogy a jogállamiság fogalmát ne szelektív módon értelmezze;

23. elismerését fejezi ki az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójának (EULEX) munkájáért, amely segítette a koszovói hatóságokat a fenntartható és független jogállamisági intézmények létrehozásában; üdvözli az EULEX megbízatásának meghosszabbítását, valamint az EULEX különleges rendőri egysége kapacitásainak megerősítésére szolgáló ideiglenes egység közelmúltbeli telepítését; ösztönzi Koszovót, hogy a jogállamiság melletti elkötelezettségének fontos megnyilvánulásaként folytassa együttműködését az EULEX-szel, valamint a Szakosodott Tanácsokkal és a Szakosodott Ügyészséggel;
24. üdvözli a koszovói rendőrség és az Europol által 2020 júliusában megkötött munkamegállapodást, amely a megerősített együttműködés alapját képezi a szervezett bűnözés, a terrorizmus és a szélsőségeség elleni küzdelemben, és felszólítja a koszovói hatóságokat, hogy teljes mértékben használják ki ezt a lehetőséget; hangsúlyozza e tekintetben, hogy az Interpol fontos eszköz a szervezett bűnözés elleni küzdelemben; sajnálja, hogy Koszovó többszöri próbálkozása ellenére sem tagja még az Interpolnak, és kéri Koszovó felvételét az Interpolba, valamint hogy az uniós tagállamok proaktívan támogassák Koszovó szándékát, hogy csatlakozzon ehhez a szervezethez;
25. sürgeti a Bizottságot, hogy az Európai Számvevőszék 2022/01. sz. különjelentésében megfogalmazott ajánlások végrehajtásával biztosítsa a jogállamiság támogatására nyújtott uniós pénzügyi támogatás érdemi hatását a Nyugat-Balkánon, különösen az IPA III modulációra/feltételrendszerre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazására vonatkozó iránymutatások kidolgozása és az alapok szigorúbb parlamenti ellenőrzése révén; felhívja a Bizottságot, hogy a finanszírozást szorosabban kösse össze a jogállamiság terén elért előrehaladással, növelje a civil társadalmi szervezetek és a független médiaorgánumok támogatását, valamint javítsa a projektekhez fűződő jelentéstételt és nyomonkövetést, amint azt a Parlament többször is szorgalmazta; e tekintetben felszólít a nemzetközi adományozók által támogatott jogállamisági programok jobb koordinációjának biztosítására;
26. kéri az Uniót és a nyugat-balkáni országokat egy gyümölcsöző együttműködési keret létrehozására az Európai Ügyészség és a nyugat-balkáni országok között annak érdekében, hogy biztosítsák az Európai Ügyészség számára, hogy hatékonyan gyakorolhassa hatáskörét az uniós alapok, és elsősorban az IPA III alapok területén;

Az alapvető szabadságok és az emberi jogok tiszteletben tartása

27. megjegyzi, hogy Koszovó jogi és intézményi kerete általánosságban garantálja az emberi, kisebbségi és alapvető jogok védelmét, de az a legfontosabb, hogy ez a gyakorlatban érvényesüljön; felszólítja Koszovót, hogy jobban integrálja a fogyatékossgal élő gyermekeket az oktatási intézményekbe; hangsúlyozza, hogy több erőfeszítésre van szükség a fogyatékossgal élő gyermekek minőségi oktatáshoz való hozzáféréseinek biztosításához;
28. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a koszovói országgyűlés első olvasatban nem fogadta el a Polgári Törvénykönyv tervezetét, és kéri, hogy a plenáris ülés fogadja el a tervezetet,

amint ismét szavazásra bocsátják azt, mivel ez fontos előrelépést jelentene a koszovói polgárok – különösen a koszovói társadalom legkiszolgáltatottabb csoportjai, elsősorban a nők és gyermekek, valamint az LMBTI+-személyek – számára, és pozitív hatással lenne Koszovó gazdasági fejlődésére; támogatja az azonos neműek közötti partnerség belefoglalását a jogszabályokba, összhangban a koszovói alkotmánnyal;

29. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy bár az LMBTI+-személyekre vonatkozó jogszabályok és politikák fejlődtek, a végrehajtás továbbra is hiányos; elítéli az LMBTI+-közösséggel – többek között néhány magas rangú politikussal – szembeni megkülönböztető és megalázó beszédet; e tekintetben felszólít a koszovói vezetés nyilvánosabb szerepvállalására, amely előmozdítja az alapvető emberi jogokat valamennyi polgár, köztük az LMBTI+-személyek számára;
30. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szerb közösség Koszovó politikai, társadalmi és gazdasági struktúráiba való bevonására irányuló kezdeményezések igen korlátozottak; megismétli a koszovói kormányhoz és a koszovói szerbek képviselőihez intézett felhívását, hogy jelentősen fokozzák erőfeszítéseiket, javítsák a belső párbeszédet és ténylegesen működjenek együtt a szerb közösségek független civil társadalmi szervezeteivel, különösen északon, azzal a céllal, hogy sikeresen integrálja őket; felhívja az EU-t, hogy továbbra is segítse elő és támogassa a közösségek közötti programokat; üdvözli a koszovói hatóságok rasszizmus elleni küzdelemre és az etnikumok közötti incidensek kezelésére irányuló erőfeszítéseit;
31. megismétli, hogy alapvető fontosságú a koszovói hivatalos nyelvek tanulásának intézményesítése, valamint a hivatalos nyelveken nyújtott szolgáltatásokhoz és információkhoz való egyenlő hozzáférés; e tekintetben üdvözli a Pristinai Egyetem balkáni tanulmányokkal foglalkozó tanszékének létrehozását, valamint a koszovói hivatalos nyelvek tanulására szolgáló nyelvi központ létrehozásáról szóló határozatot;
32. ismételten szorgalmazza a kisebbségekhez tartozó személyek, köztük a roma, az askáli, az egyiptomi, a bosnyák, a török és a goráni közösségek, valamint a fogyatékkal élő és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek fokozottabb befogadását azáltal, hogy rendszerszintű intézményi megközelítés révén megfelelő egészségügyi ellátáshoz, szociális védelemhez, oktatáshoz, igazságszolgáltatáshoz, lakhatáshoz, foglalkoztatási lehetőségekhez és egyéb szociális és közszolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítanak számukra, miközben hatékonyan kezelik a hátrányos megkülönböztetés interszekcionális formáit, amelyekkel e csoportok szembesülnek; hangsúlyosabb erőfeszítéseket sürget a cigányellenesség elleni küzdelem terén; ösztönzi a kormányt, hogy gyorsítsa fel a roma, askáli és egyiptomi közösségek koszovói integrációjára irányuló, a 2021–2026 közötti időszakra szóló új stratégiával és cselekvési tervvel kapcsolatos munkát;
33. felszólít azon középiskolai tankönyvek sürgős felülvizsgálatára, amelyek félrevezető tájékoztatást nyújtanak, és diszkriminatív nyelvezetet és leírásokat használnak az etnikai kisebbségekkel, a szexuális kisebbségekkel és a nőkkel összefüggésben; ösztönzi a kormányzati hatóságokat, hogy folytassák a 2021 végén elindított, „Az alap- és középfokú oktatás európai uniós támogatása” elnevezésű és az EU által támogatott kezdeményezést, amelynek célja e tankönyvek frissítése;

34. elismerését fejezi ki Koszovónak a vallási közösségek békés egymás mellett élése miatt, és felszólítja Koszovót, hogy fokozza erőfeszítéseit annak érdekében, hogy a kisebbségi csoportok számára biztosítsa az egyenlő esélyeket, a politikai és kulturális életben való megfelelő képviseletet, valamint nemzeti és vallási kisebbségei kulturális örökségének, nyelvének és hagyományainak védelmét; üdvözli a koszovói kormány arra irányuló kezdeményezését, hogy a belső párbeszéd részeként rendszeresen konzultáljon és találkozzon a Koszovóban élő valamennyi közösséggel, és üdvözli a kisebbségi ügyekért és az emberi jogokért felelős új miniszterelnök-helyettesi poszt kormányon belüli létrehozását;
35. elismeri, hogy Koszovó alkotmánya nagyon progresszív a kisebbségi jogok tekintetében; ezzel összefüggésben sajnálattal veszi tudomásul, hogy a koszovói nemzetgyűlésben 2018 májusában nyilvántartásba vett, közel 500, önmagát történetileg bolgárnak valló ember által benyújtott petíciót az ország parlamentje még nem vizsgálta meg, és javasolja, hogy e csoportok jogait törvényben rögzítsék és a gyakorlatban is érvényesítsék;
36. hangsúlyozza, hogy a szabad média a demokrácia egyik alapvető pillére, és hogy az újságírókat meg kell védeni a politikai nyomástól; elítéli a rájuk nehezedő politikai nyomást, valamint a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek révén történő megfélemlítésüket, ami öncenzúrához is vezet; hangsúlyozza, hogy elfogadhatatlan az újságírókkal szembeni rágalmozó nyelvezet használata; óva int minden olyan kijelentéstől, amely megbélyegzi a médiát, különösen a tisztviselők és közéleti személyiségek részéről, akiknek példát kell mutatniuk;
37. megállapítja, hogy a médiakörnyezetben az elmúlt években torzulások tapasztalhatók amiatt, hogy a magánszektor nagy volumenű beruházások révén növelte befolyását a jelentősebb médiaorgánumok felett, és az online médiát gyakran kereskedelmi és politikai zsarolásra használja; megismétli, hogy biztosítani kell a média átláthatóságát, beleértve annak tulajdonosi viszonyait is; üdvözli az RTK közszolgálati műsorszolgáltató új igazgatótanácsának átlátható és érdemeken alapuló eljárás keretében történő kinevezését; kéri, hogy találjanak fenntartható megoldást az RTK szerkesztői függetlenségének biztosítására;
38. súlyos aggodalmának ad hangot amiatt, hogy Koszovóban továbbra is magas a kapcsolati és a nemi alapú erőszak, valamint a gyermekek elleni erőszak szintje és a nőgyilkosságok száma, továbbá gyenge az igazságszolgáltatás teljesítménye a nőgyilkosságok és a nemi alapú erőszak hatékony üldözése terén; felszólít a családon belüli és a nemi alapú erőszak elleni nemzeti stratégia hatékony végrehajtására; hangsúlyozza, hogy az oktatás kulcsfontosságú a nemi alapú megkülönböztetés elleni küzdelemben; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a nemi alapú erőszak valamennyi formája elleni védelmet, illetve az ilyen esetek megelőzését és bírósági szankcionálását szolgáló rendszer megfelelő működését, többek között a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő bűnüldöző tisztviselők és bírák számának növelése, a női menedékhelyeknek nyújtott támogatás, az áldozatoknak nyújtott jogi segítség, valamint figyelemfelkeltő kampányok révén;
39. üdvözli a családon belüli erőszakkal és a nőkkel szembeni erőszakkal szembeni védelemre vonatkozó nemzeti stratégia elfogadását, a bűncselekmények áldozatainak

kárenyhítéséről szóló törvénytervezetet, valamint az ingyenes jogi segítségnyújtásról szóló felülvizsgálatok elfogadását, amelyek ingyenes jogi segítségnyújtást biztosítanak a kapcsolati erőszak, a nemi alapú erőszak és a szexuális erőszak áldozatai számára; üdvözli Koszovó arra irányuló erőfeszítéseit, hogy javítsa a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos általános koordinációt, ugyanakkor további előrelépésre szólítja fel Koszovót a nemek közötti egyenlőség megvalósítása és a nők jogainak előmozdítása terén, többek között a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének előtérbe helyezése és a civil társadalommal, különösen a nőszervezetekkel való fokozott együttműködés révén;

40. rendkívül aggasztónak tartja, hogy az Unióhoz csatlakozni kívánó nyugat-balkáni országokat különösen súlyosan érinti az Oroszországból és Kínából kiinduló külföldi beavatkozás és dezinformációs kampányok; riasztónak tartja, hogy Magyarország és Szerbia segíti Kínát és Oroszországot geopolitikai céljaik elérésében; különösen elítéli az orosz állami tulajdonban lévő szerb nyelvű csatorna, a Sputnik Srbija régóta tartó dezinformációs kampányait, amely rendszeresen félrevezető információkat terjeszt az etnikai feszültségek szítása céljából, megkérdőjelezi Koszovó állam legitimitását, próbálja destabilizálni a kormányt és aláásni Koszovó EU-hoz fűződő kapcsolatait;
41. javasolja, hogy kezdeményezzenek párbeszédet a nyugat-balkáni civil társadalommal és a magánszektorral a dezinformáció elleni erőfeszítések régió belüli összehangolása érdekében, hangsúlyt helyezve a kutatásra és az elemzésre, valamint a regionális szakértők bevonására; kéri a Bizottságot, hogy a Nyugat-Balkánon építse ki a rövid és hosszú távú dezinformációs fenyegetésekre adandó, tényeken alapuló válaszok kidolgozásához szükséges infrastruktúrát; kéri az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy helyezkedjen proaktívabb álláspontra, és összpontosítson az Unió hitelességének régió belüli növelésére, ne csupán annak megőrzésére, valamint terjessze ki az EKSZ stratégiai kommunikációs (StratCom) munkacsoportjának ellenőrzési tevékenységét a nyugat-balkáni országokból és szomszédaikból származó, határokon átnyúló dezinformációs fenyegetésekre;
42. kéri az Uniót, hogy ennek fényében sürgősen erősítse meg Koszovónak nyújtott támogatását és az országgal való együttműködését a dezinformáció kezelése, valamint a különösen Oroszország és Kína által folytatott rosszindulatú, a régió uniós kilátásait aláásni törekvő hibrid tevékenységek elleni küzdelem terén;

Megbékélés és jószomszédi kapcsolatok

43. üdvözli Koszovó aktív részvételét a regionális együttműködési mechanizmusokban, többek között a közös regionális piacon és a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrendben; üdvözli a Koszovó, Észak-Macedónia és Albánia közötti különböző kétoldalú együttműködési megállapodásokat;
44. üdvözli a hat nyugat-balkáni ország által a közös regionális piac keretében folytatott együttműködést; megjegyzi, hogy a közös regionális piac 18 millió emberből álló integrált piacot hoz létre, és rendkívül versenyképes; felhívja a koszovói kormányt, hogy konstruktívan vegyen részt a közös regionális piacra vonatkozó ütemterv végrehajtásában, különösen a mobilitásról és a diplomák elismeréséről szóló négy megállapodásról szóló lezáratlan tárgyalásokkal összefüggésben;

45. hangsúlyozza, hogy a Nyugat-Balkánon zajló valamennyi regionális gazdasági együttműködésnek inkluzívnak és mind a hat ország számára elfogadhatónak kell lennie, egyenlő alapon biztosítva az együttműködést, ugyanakkor tovább erősítve igazodásukat az uniós normákhoz és vívmányokhoz; ezzel összefüggésben fenntartásait fejezi ki az Nyitott Balkán kezdeményezéssel kapcsolatban, amely nem foglalja magában mind a hat országot, és hangot ad azon meggyőződésének, hogy annak uniós szabályokon kell alapulnia, és csak pozitív hatással lehet az uniós integrációs folyamatra;
46. megerősíti, hogy egyértelműen támogatja az Unió közreműködésével zajló párbeszédet Belgrád és Pristina között, és nagyra tartja az Unió Belgrád és Pristina közötti párbeszédért felelős különleges képviselője, Miroslav Lajčák által végzett munkát; megismétli, hogy a szerb és a koszovói hatóságoknak konstruktív szerepet kell vállalniuk a kölcsönös elismerésen alapuló, jogilag kötelező erejű, átfogó normalizációs megállapodás létrejöttében, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy a két ország tovább tudjon haladni az uniós integráció felé, és hozzá fog járulni a régió stabilitásához és fellendüléséhez; elvárja, hogy az EU hatékonyabban közvetítsen a felek között a jelenlegi patthelyzet leküzdése érdekében, és felszólít valamennyi korábbi Belgrád–Pristina megállapodás tiszteletben tartására, jóhiszemű, időben történő és teljes körű végrehajtására, ideértve a szerb többségű önkormányzatok szövetségét/közösségét, amely a szerb közösség szükségleteinek kielégítését célzó teljes normalizálási folyamat fontos része, de amely nem áthatja alá Koszovó intézményeinek működését;
47. felszólítja az EKSZ-t, hogy hozzon létre egy mechanizmust az összes eddig elért megállapodás végrehajtásának nyomon követésére és ellenőrzésére, és rendszeresen tegyen jelentést az Európai Parlamentnek az aktuális helyzetről; felszólítja az uniós szereplőket, hogy támogassák a koszovói hatóságokat, többek között konkrét biztonsági garanciákat és lehetőségeket kínálva a társadalmi-gazdasági integrációra, és egy kölcsönös megállapodás részeként törekedve a szerb többségű önkormányzatok szövetségének/közösségének létrehozására, összhangban Koszovó alkotmányával;
48. aktív, konstruktív és hitelesebb szerepvállalásra szólítja fel Koszovó képviselőit az EU különleges képviselője által vezetett, az EU közvetítésével zajló párbeszédben, átfogó, fenntartható és jogilag kötelező erejű megállapodásra törekedve, összhangban a nemzetközi joggal; megismétli arra irányuló felhívását, hogy a nők – többek között a tárgyalócsoportban való – részvétele, a nyilvánosság előtti fokozott átláthatóság és a civil társadalom érdemi bevonása révén javítsák a párbeszéd folyamatának minőségét;
49. ismételten kijelenti, hogy sajnálatosnak tartja, hogy a mitrovicai hidat a felújítási munkálatok befejezése ellenére még mindig nem nyitották meg a teljes forgalom előtt; hangsúlyozza, hogy a híd újbóli megnyitása rendkívül fontos a polgárok szabad mozgása, valamint a közösségek közötti megosztottság leküzdése és a megbékélési folyamat előmozdítása szempontjából; felhívja a Bizottságot, hogy adjon új lendületet az uniós finanszírozású projekt véglegesítésének és teljes körű végrehajtásának; felhívja a szerb és koszovói hatóságokat, hogy mozdítsák elő a helyi közösségek közötti személyes kapcsolatokat a párbeszéd erősítése érdekében, többek között nem kormányzati szinten;
50. sajnálatosnak tartja a koszovói kormány azon döntését, hogy elutasítja a nemzetközi

közvetítők azon javaslatát, amely lehetővé tenné a választásra jogosult választópolgárok szavazólapjainak összegyűjtését, hogy a 2022. április 3-i szerbiai választásokon a korábbi gyakorlathoz hasonlóan Koszovó területén szavazhassanak, ami aláássa a kormány azon elkötelezettségét, hogy megvédi valamennyi polgár – köztük a kisebbségi csoportok tagjainak – polgári és politikai jogait;

51. felszólítja Szerbiát és Koszovót az erőfeszítések fokozására és megoldások kidolgozására az eltűnt személyek és a koszovói háborús bűnökkel kapcsolatos igazságszolgáltatás kérdésében, valamint szabad belépés biztosítására azokra a helyszínekre, ahol eltűnt személyek maradványait megtalálták; felhívja a kormányt, hogy a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd részeként foglalkozzon ezekkel a kérdésekkel is, és alakítson ki együttműködést Koszovó és Szerbia között; hangsúlyozza, hogy prioritásként kell kezelni a háború utáni bűncselekményekkel foglalkozó különleges bíróság létrehozását és az azzal való együttműködést; mély együttérzést fejezi ki az eltűnt személyek családjainak, és sürgeti a kormányt, hogy fordítson különös figyelmet az eltűnt személyek hozzátartozóinak folyamatos tájékoztatására és érzékenyebb kommunikációs mód alkalmazására;
52. sajnálatát fejezi ki a Koszovó északi határán 2021 szeptemberében végrehajtott destabilizáló tevékenységek miatt; határozottan elítéli Szerbia katonai fenyegetését, és felszólítja Koszovót és Szerbiát, hogy párbeszéd útján foglalkozzanak valamennyi kérdéssel; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy több alkalommal is előfordult, hogy tisztviselők nem léphettek be Koszovó vagy Szerbia területére; felhívja mindkét felet, hogy az összes látogatást úgy kezeljék, hogy az előnyös legyen a normalizációs folyamat szempontjából;
53. emlékeztet arra, hogy meg kell nyitni a jugoszláv titkosszolgálat (UDBA) és a jugoszláv néphadsereg titkosszolgálat (KOS) archívumait az egész régióban a kommunista korszakban elkövetett bűncselekmények és a bünszervezetek alapos vizsgálata és kutatása érdekében; megjegyzi, hogy a múlt átlátható kezelése előrelépést jelent a további demokratizálódás, elszámoltathatóság és intézményi stabilitás felé a nyugat-balkáni régió egészében;
54. megismétli, hogy támogatja a volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket és az emberi jogok megsértésének más súlyos eseteit vizsgáló regionális tényfeltáró bizottság (RECOM) létrehozására irányuló kezdeményezést; kiemeli a Regionális Ifjúsági Együttműködési Iroda (RYCO) által végzett munka fontosságát, és üdvözli Koszovó aktív részvételét; üdvözli, hogy a közelmúltban sikeresen elindult a Regionális Ifjúsági Együttműködési Hivatalnak a nyugat-balkáni iskolai osztályok közötti kétoldalú csereprogramja; megismétli, hogy el kell érni az északi települések fiataljait, és integrálni kell őket az ország társadalmi-gazdasági struktúrájába;
55. kéri Szerbia és Koszovó kormányát, hogy találjanak fenntartható megoldást az észak-koszovói villamosenergia-ellátásra;
56. üdvözli a teljes Nyugat-Balkánra kiterjedő és Koszovót is magában foglaló barangolásmentes övezet végrehajtásának 2021. július 1-jei megkezdését, amely javítja az összeköttetéseket, és kézzelfogható, konkrét előnyöket biztosít a régió polgárai és

vállalkozásai számára; sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy működjenek együtt a nyugat-balkáni országok hatóságaival a Nyugat-Balkán és az Európai Unió közötti roamingdíjak eltörlése érdekében;

57. üdvözli a kulturális és ifjúsági kezdeményezéseket, például a „Mirëdita, Dobar Dan” nevű éves, határokon átnyúló művészeti fesztivált, amely előmozdítja a koszovói és szerbiai művészek és aktivisták közötti együttműködést; ösztönzi a koszovói és a szerb hatóságokat, többek között helyi szinten is, hogy továbbra is építsenek ezekre a pozitív kezdeményezésekre, és használják fel a kulturális örökséget a különböző közösségek összefogásának eszközeként; ösztönzi az ARTE mintájára egy többnemzetiségű és többnyelvű közszolgálati műsorszolgáltató létrehozását, amely elősegíti a békét és a nyugat-balkáni államok közötti megbékélést;
58. felhívja az EU-t, hogy erősítse tovább a külpolitikai és biztonsági együttműködést, a közdiplomáciát és a nemzetközi partnerségeket annak érdekében, hogy előrehaladást érjen el a megbékélés terén; üdvözli az Unió szövetségeseinek megújult elkötelezettségét, különösen az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Németország nyugat-balkáni különmegbízottjainak kinevezését; felkéri ezen megbízottakat, hogy folytassanak szoros együttműködést és koordinációt az Európai Unió különmegbízottjával a befolyás erősítése, valamint a koherens tanácsadás és támogatás biztosítása érdekében;
59. elismeri a koszovói erők (KFOR) és a részt vevő államok fontos hozzájárulását ahhoz, hogy biztonságos és védett környezetet alakítsanak ki és tartsanak fenn Koszovó valamennyi polgára számára, és előmozdítsák a Nyugat-Balkán euroatlanti integrációját; emlékeztet a KFOR fontosságára a koszovói biztonsági erők folyamatban lévő fejlesztése szempontjából, tanácsadás, képzés és kapacitásépítés biztosítása révén;
60. felszólítja a Bizottságot és az EU koszovói irodáját, hogy erősítsék meg az EU és Koszovó közötti szorosabb partnerség láthatóságának javítására, valamint szerepének, követelményeinek és előnyeinek előmozdítására irányuló törekvéseiket;

Társadalmi-gazdasági reformok

61. üdvözli Koszovó gazdasági növekedésének pozitív fejleményeit; üdvözli, hogy Koszovó is élvezni fogja az uniós digitális egységes piac előnyeit, tekintettel arra, hogy a digitalizációban nagy lehetőségek rejlenek a koszovói gazdaság fejlődése szempontjából;
62. üdvözli a kormány által az informális gazdaság visszaszorítása érdekében tett lépéseket; ugyanakkor sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Koszovó kiterjedt informális gazdasága továbbra is akadályozza a magánszektor fejlődését; tudomásul veszi az informális gazdasági tevékenység mögöttes okainak kezelésére vonatkozó stratégia és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv meglétét, ugyanakkor hatékonyabb végrehajtást szorgalmaz; megjegyzi, hogy Koszovó GDP-jén belül igen magas a személyes hazautalások aránya;
63. elismerését fejezi ki Koszovónak a Covid19-világjárvány sikeres kezelése miatt, beleértve az oltási folyamatot is; üdvözli, hogy Koszovó csak az EU/Egyesült Királyság/USA által gyártott és tanúsított Covid19-oltóanyagot vásárolt, és hogy folyamatban van a munka annak érdekében, hogy Koszovó jogosult legyen az uniós

digitális Covid-igazolvány használatára;

64. üdvözli a kormány sürgősségi intézkedéseit és azt, hogy a gazdaságélénkítő csomag révén 25 000 új munkahelyet hoznak létre; hangsúlyozza azonban, hogy a világjárvány által leginkább érintett csoportoknak nyújtott támogatás korlátozott volt; ösztönzi Koszovót, hogy nyújtson jól célzott és ideiglenes, világjárványhoz kapcsolódó költségvetési támogatást a kiszolgáltatott háztartásoknak és vállalkozásoknak; hangsúlyozza, hogy a világjárványt követő helyreállítás jelentős mértékben függ majd attól, hogy a hatóságok képesek lesznek-e kezelni a strukturális kihívásokat és hatékonyan végrehajtják-e a gazdasági támogatási csomagokat;
65. üdvözli, hogy a Covid19 makroszintű pénzügyi támogatási csomagot folyósítottak a világjárvány gazdasági hatásainak enyhítésére és a makrogazdasági stabilitás megőrzésére, valamint hogy az IPA III-ból 14,2 milliárd EUR-t mozgósítottak a nyugat-balkáni partnerek támogatására az európai uniós tagság követelményeinek való megfelelés érdekében;
66. hangsúlyozza, hogy mind az alapvető, mind a strukturális reformok végrehajtása elengedhetetlen a gazdasági fellendüléshez és a társadalmi fejlődéshez, mivel a korrupció leküzdésére, a jogállamiság javítására, az átláthatóság fokozására, valamint az intézmények és a szociális párbeszéd megerősítésére irányuló erőfeszítések szintén hozzájárulnak majd a közvetlen külföldi befektetések országba vonzásához; felhívja Koszovót, hogy továbbra is igazodjon az egységes piacra vonatkozó uniós vívmányokhoz, és felhívja a koszovói hatóságokat és a Bizottságot, hogy továbbra is támogassák a kis- és középvállalkozásokat egy erősebb és reziliensebb gazdaság kialakítása érdekében;
67. hangsúlyozza, hogy a nem megfelelő és megbízhatatlan villamosenergia-ellátás Koszovó versenyképességének egyik akadályja, és hogy az energiabiztonság hiánya jelentős költségekkel jár a vállalkozások számára, és nagy akadályt jelent a magas színvonalú közvetlen külföldi befektetések vonzása szempontjából; sürgeti Koszovót, hogy fokozza erőfeszítéseit az energiahatékonyságban rejlő lehetőségek kihasználása érdekében;
68. sürgeti a hatóságokat, hogy folytassák az oktatási rendszer reformjára irányuló erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy az biztosítsa a diákok számára a munkaerőpiac által megkövetelt készségeket és tudást; hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatás növelése és a strukturális munkaerőhiány enyhítése érdekében javítani kell az oktatási rendszer minőségét és relevanciáját; felhívja az érintett szereplőket, hogy a kisebbségi csoportokhoz tartozó személyeket vonják be a foglalkoztatási intézkedések kialakításába és végrehajtásába, és biztosítsanak egyenlő és megkülönböztetésmentes állami oktatást a kisebbségi nyelveken;
69. felszólít a nők munkaerőpiaci integrációjára irányuló erőfeszítések fokozására, és különösen arra, hogy számolják fel a nők munkavállalói jogai érvényesítésének hiányát, a nemi sztereotípiákat, a nemek közötti egyensúly hiányát és a nemek közötti bérszakadékot; rámutat a munkaerőpiaci részvételt és a munkahelyek minőségét illetően a nemek között fennálló jelentős különbségekre, a munkahelyi szexuális zaklatással szembeni elégtelen fellépésre, a szülési szabadsággal kapcsolatos jogi rendelkezésekben

mutatkozó megkülönböztetésre, valamint a gyermekgondozási és az óvodai kapacitások hiányára; üdvözli a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén tanuló nőknek nyújtott ösztöndíjak növekvő számát;

70. aggodalmát fejezi ki a folyamatos kivándorlás és a demográfiai hanyatlás miatt, amelyek megfosztják Koszovót az olyannyira szükséges magasan képzett munkavállalóktól, köztük az egészségügyi dolgozóktól, ami káros hatással van az egészségügyi rendszerre, és felszólítja Koszovót, hogy vezessen be átfogó társadalmi-gazdasági intézkedéseket e kihívások kezelésére; üdvözli a koszovói foglalkoztatási szolgálatok kapacitásának javítását célzó reformok elindítását és a vonatkozó aktív munkaerőpiaci politikák végrehajtását, ideértve a továbbképzést és a munkahelyi képzést;
71. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy regionális stratégiát a tartós ifjúsági munkanélküliség és a fokozódó kivándorlás kezelésére, azáltal hogy megszünteti az oktatási rendszer által kínált és a munkaerőpiac által igényelt készségek közötti eltéréseket, javítja az oktatás minőségét, és megfelelő finanszírozást biztosít az aktív munkaerőpiaci intézkedések és a szakképzési rendszerek, valamint a megfelelő gyermekgondozási és iskola előtti nevelést végző létesítmények számára; ösztönzi az Európa Tanulmányok Szakkollégiuma ösztöndíjprogramjának kiterjesztését az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok diákjai mellett a nyugat-balkáni országok diákjaira is;
72. hangsúlyozza, hogy a digitális szakadék minimalizálása és az internethez való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében be kell ruházni a digitalizációba, többek között a legveszélyeztetettebb csoportok és a vidéki területeken élők vonatkozásában is; megjegyzi, hogy Koszovó fiatal népessége és a digitalizáció komoly potenciált jelent a koszovói gazdaság fejlődése szempontjából; nagyra értékeli, hogy Koszovó fiatal népessége fejlett ismeretekkel rendelkezik az információs és kommunikációs technológiák terén, és ezért Koszovó Európa következő Szilícium-völgyévé válhat;
73. ösztönzi Koszovót, hogy alakítsa át a mezőgazdasági ágazatát a helyi élelmiszer-termelés növelése és az alapvető élelmiszerek importjának csökkentése érdekében;
74. hangsúlyozza, hogy észszerűsíteni kell a szociális biztonsági rendszert, valamint koherens, méltányos és államháztartási szempontból megfizethető kompenzációs rendszert kell létrehozni az állami foglalkoztatás számára; üdvözli Koszovó kormányának azon szándékát, hogy foglalkozzon a háborús veteránok nyugdíjrendszerének felülvizsgálatával;
75. szoroson figyelemmel fogja kísérni azt a megállapodást, amelynek értelmében 2023-tól elítélteket szállítanak az országba Dániából, hogy büntetésüket koszovói büntetés-végrehajtási központokban töltsék le; kéri, hogy e megállapodás feltételeit és alkalmazását tegyék teljes mértékben átláthatóvá, és ösztönzi Koszovó illetékes hatóságait, hogy foglalkozzanak a koszovói létesítményekben a dán és a koszovói elítéltek között a fogvatartási körülmények tekintetében esetlegesen fennálló egyenlőtlenségekkel;

Környezetvédelem, energia és közlekedés

76. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozást az EU éghajlatvédelmi törekvéseivel összhangban kell kezelni, és fel kell gyorsítani a klímasemleges, ellenálló, fenntartható, körforgásos és erőforrás-hatékony gazdaságra való átállást, mivel csekély előrelépés történt e területeken, és továbbra is alacsony az uniós normákhoz való igazodás szintje;
77. felhívja a kormányt, hogy a civil társadalommal együttműködve gyorsítsa fel a 2022–2030 közötti időszakra vonatkozó energiastratégiával kapcsolatos munkáját, különös tekintettel a fenntartható és megfizethető energiaellátásra, a fokozott energiahatékonyaságra és az energiaforrások további diverzifikációjára, összhangban az európai zöld megállapodás menetrendjével és a Párizsi Megállapodással; sajnálatát fejezi ki a stratégia közzétételének folyamatos késedelve miatt;
78. ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Koszovó energiájának túlnyomó többsége szénből származik, és felszólít a nem megfelelő széntámogatások megszüntetésére, az energiatermelés decentralizálására és a megújuló energiaforrások felé való elmozdulásra; elismeri, hogy Koszovó északi részét még teljes mértékben integrálni kell az ország számlázási rendszerébe;
79. ösztönzi Koszovót, hogy reformálja meg és nyissa meg energiapiacát, beleértve a kiskereskedelmi villamos energia piacát is, hogy választási lehetőséget biztosítson a fogyasztók számára, és szüntesse meg az ágazatban meglévő monopóliumot; üdvözli az uniós forrásokból finanszírozott új gjakovai távfűtési létesítmény megnyitását, amely az egyetlen biomasszával működő koszovói távfűtési létesítmény, és amely várhatóan több mint 90%-kal csökkenti a terület szennyezését;
80. mély aggodalmát fejezi ki a legtöbb koszovói városi terület levegőminősége miatt; különösen hangsúlyozza, hogy Koszovó az elmúlt években túllépte a légszennyező anyagokra vonatkozó határértékeket, ami súlyos veszélyt jelent a koszovói polgárok egészségére; felhívja Koszovót, hogy tartsa be az ipari kibocsátásokról szóló irányelv⁹ követelményeinek megfelelő nemzeti kibocsátáscsökkentési tervét;
81. hangsúlyozza, hogy egészséges környezetre, valamint a vízkészletek és az ökoszisztémák védelmére van szükség, különös tekintettel a folyókra a mezőgazdaság fejlesztése, valamint az élelmezés- és vízbiztonság megerősítése érdekében; elismerését fejezi ki a vízgyűjtő-gazdálkodás és a kapcsolódó engedélyek minőségének javítására irányuló erőfeszítésekért; üdvözli a koszovói legfelsőbb bíróság azon ítéletét, hogy felfüggeszti a shtërpcai vízerőmű vízengedélyét; felszólít a védett területeken belüli valamennyi gátprojekt leállítására, ideértve a jövőbeli Natura 2000 területeket is (Emerald);
82. hangsúlyozza a hulladékgazdálkodás javításának szükségességét, különösen a hulladék szelektálása és újrafeldolgozása terén, valamint a hulladék mennyiségének csökkentése érdekében a körforgásos gazdaságra vonatkozó intézkedések bevezetésének szükségességét;
83. ismételten felszólít a fenntartható tömegközlekedéssel és mobilitással kapcsolatos politikák végrehajtására, valamint a régóta fennálló infrastrukturális hiányosságok

---

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

kezelésére; üdvözli a vasutak korszerűsítésére irányuló terveket az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank által nyújtott kölcsönök és uniós támogatások révén;

84. üdvözli a Nyugat-Balkánra vonatkozó 3,2 milliárd eurós gazdaságélénkítési és beruházási terv elfogadását, és felszólítja Koszovót, hogy hatékonyan használja fel azt; üdvözli az energiával, az infrastruktúrával, valamint a tiszta vízzel és a levegővel kapcsolatos öt kiemelt projekt folyamatban lévő előkészítését, beleértve a „békesztráda” Pristina és Merdare közötti szakaszát, valamint a vízellátásba és a szennyvízkezelésbe történő új beruházások előkészítését;
85. üdvözli a koszovói rendőrség által az EULEX-szel együttműködésben annak érdekében végrehajtott műveleteket, hogy Koszovó egész területén felszámolják az illegális fakitermelést; ösztönzi az ország északi és déli részén működő illetékes hatóságokat és bűnüldöző szerveket, hogy fokozzák együttműködésüket az e bűncselekmények és egyéb bűncselekmények elleni küzdelem érdekében;
  -
  - ◦
86. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Koszovó elnökének, kormányának és parlamentjének.

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	14.6.2022
A zárószavazás eredménye	+ : 43 - : 9 0 : 5
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Katalin Cseh, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Jacek Saryusz-Wolski, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Viola Von Cramon-Taubadel, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Vladimír Bilčík, Corina Crețu, Angel Dzhambazki, Nicolaus Fest, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Marisa Matias, Alessandra Moretti, Paulo Rangel, Javier Zarzalejos
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Asim Ademov, Stéphane Bijoux, Liudas Mažylis, Bettina Vollath

AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

43	+
ECR	Angel Dzhambazki, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Lukas Mandl, Liudas Mažylis, Paulo Rangel, Isabel Wiseler-Lima
RENEW	Petras Auštrevičius, Stéphane Bijoux, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Javier Nart, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Corina Crețu, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Claudiu Manda, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Sergei Stanishev, Bettina Vollath
VERTS/ALE	François Alfonsi, Erik Marquardt, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel

9	-
ID	Nicolaus Fest, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
PPE	Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Francisco José Millán Mon, Javier Zarzalejos
THE LEFT	Giorgos Georgiou, Marisa Matias

5	0
ID	Peter Kofod
NI	Kinga Gál
PPE	Vangelis Meimarakis
S&D	Demetris Papadakis, Nacho Sánchez Amor

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás